

Jméno: _____

Příklad	1	2	3	4	Celkem bodů
Bodů	3	9	12	12	36
Získáno					

[3] 1. Spočtěte limitu

$$\lim_{x \rightarrow 0} \sqrt[3]{\operatorname{arctg} x} \cos\left(\frac{2}{x}\right).$$

Řešení:

Protože

$$\lim_{t \rightarrow 0} \frac{\operatorname{arctg} x}{x} = 1 \quad \text{a} \quad \left| \cos\left(\frac{2}{x}\right) \right| \leq 1 \quad \forall x \in \mathbb{R} \setminus \{0\},$$

tak platí, že existuje nějaké prstencové okolí $P_\delta(0)$ tak, že $\forall x \in P_\delta(0)$

$$\left| \sqrt[3]{\operatorname{arctg} x} \cos\left(\frac{2}{x}\right) \right| = \left| \sqrt[3]{\frac{\operatorname{arctg} x}{x}} \cos\left(\frac{2}{x}\right) x^{\frac{1}{3}} \right| \leq 2|x|^{\frac{1}{3}}.$$

Dle sendvičové věty (a protože $\lim_{x \rightarrow 0} |x|^{\frac{1}{3}} = 0$) dostáváme, že

$$\lim_{x \rightarrow 0} \sqrt[3]{\operatorname{arctg} x} \cos\left(\frac{2}{x}\right) = 0.$$

[9] 2. 1) Pro $a \in \mathbb{R}$, uveďte definici výroku

$$f(x) = o(|x - 1|^a) \quad \text{pro } x \rightarrow 1.$$

2) Pro $\alpha \in \mathbb{R}$ určete

$$\lim_{x \rightarrow 1} x^\alpha \quad \text{a} \quad \lim_{x \rightarrow 1} x^{x^\alpha}.$$

3) Pro $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ určete $a \in \mathbb{R}$ tak, že

$$x^\alpha - x^\beta = o(|x - 1|^a) \quad \text{pro } x \rightarrow 1.$$

4) Pro $\alpha, \beta \in \mathbb{R}$ určete $a \in \mathbb{R}$ tak, že

$$x^{x^\alpha} - x^{x^\beta} = o(|x - 1|^a) \quad \text{pro } x \rightarrow 1.$$

Řešení:

1)

$$f(x) = o(|x - 1|^a) \quad \text{pro } x \rightarrow 1 \quad \stackrel{\text{def}}{=} \quad \lim_{x \rightarrow 1} \frac{f(x)}{|x - 1|^a} = 0.$$

2) Z definice mocniny přímo získáme

$$\lim_{x \rightarrow 1} x^\alpha = \lim_{x \rightarrow 1} \exp(\alpha \ln x) = \exp(\lim_{x \rightarrow 1} \alpha \ln x) = \exp(0) = 1,$$

kde jsme využili spojitosti funkcí $\exp$ a $\ln$ a faktu, že $\ln(1) = 0$. Pro druhou limitu spočteme obdobným způsobem

$$\lim_{x \rightarrow 1} x^{x^\alpha} = \lim_{x \rightarrow 1} \exp(x^\alpha \ln x) = \exp(\lim_{x \rightarrow 1} x^\alpha \ln x) = \exp(0) = 1,$$

kde jsme využili navíc znalost první limity.

3) Pokud $\alpha = \beta$, pak $x^\alpha - x^\beta \equiv 0$ a tedy tvrzení platí $\forall a \in \mathbb{R}$.

Pokud $\alpha \neq \beta$, pak

$$\begin{aligned} x^\alpha - x^\beta &= (\exp(\alpha \ln x) - 1) - (\exp(\beta \ln x) - 1) = \alpha \ln x \frac{\exp(\alpha \ln x) - 1}{\alpha \ln x} - \beta \ln x \frac{\exp(\beta \ln x) - 1}{\beta \ln x} \\ &= (x - 1) \left(\alpha \frac{\ln x}{x - 1} \frac{\exp(\alpha \ln x) - 1}{\alpha \ln x} - \beta \frac{\ln x}{x - 1} \frac{\exp(\beta \ln x) - 1}{\beta \ln x} \right) \end{aligned} \quad (1)$$

Protože

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x}{x - 1} = 1, \quad \lim_{y \rightarrow 0} \frac{\exp(y) - 1}{y} = 1$$

můžeme použít větu o aritmetice limit a z (1) získáváme, že

$$(x^\alpha - x^\beta) \simeq (\alpha - \beta)(x - 1), \quad \text{pro } x \rightarrow 1$$

a odtud máme, že

$$\lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^\alpha - x^\beta}{|x - 1|^a} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^\alpha - x^\beta}{x - 1} \frac{x - 1}{|x - 1|^a} = (\alpha - \beta) \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x - 1}{|x - 1|^a} = 0$$

jenom tehdy, když $a < 1$.

4) Postupujeme obdobně

$$x^{x^\alpha} - x^{x^\beta} = x^{x^\beta} (x^{x^\alpha - x^\beta} - 1) = x^{x^\beta} \frac{\exp((x^\alpha - x^\beta) \ln x) - 1}{(x^\alpha - x^\beta) \ln x} \frac{\ln x}{x - 1} (x^\alpha - x^\beta)(x - 1)$$

S použitím kroků 2) a 3) tedy získáváme, že

$$x^{x^\alpha} - x^{x^\beta} \simeq (\alpha - \beta)(x - 1)^2$$

a obdobně dostáváme, že tvrzení platí pro $a < 2$.

Alternativně se dají obě limity spočítat pomocí l'Hopitalova pravidla, neboť jde o limity typu $\frac{0}{0}$ (za předpokladu existence derivací a limit na pravé straně).

$$\begin{aligned} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^\alpha - x^\beta}{x - 1} &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x^\alpha - x^\beta)'}{(x - 1)'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\alpha x^{\alpha-1} - \beta x^{\beta-1}}{1} = \alpha - \beta, \\ \lim_{x \rightarrow 1} \frac{x^{x^\alpha} - x^{x^\beta}}{(x - 1)^2} &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(x^{x^\alpha} - x^{x^\beta})'}{((x - 1)^2)'} = \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\exp(x^\alpha \ln x)(x^{\alpha-1} + \alpha x^{\alpha-1} \ln x) - (\exp(x^\beta \ln x)(x^{\beta-1} + \beta x^{\beta-1} \ln x))}{2(x - 1)} \\ &\stackrel{\frac{0}{0}}{=} \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\exp(x^\alpha \ln x)(x^{\alpha-1} + \alpha x^{\alpha-1} \ln x) - \exp(x^\beta \ln x)(x^{\beta-1} + \beta x^{\beta-1} \ln x))'}{2(x - 1)'} \\ &= \lim_{x \rightarrow 1} \frac{(\exp(x^\alpha \ln x)(x^{\alpha-1} + \alpha x^{\alpha-1} \ln x)^2 + \exp(x^\alpha \ln x)((\alpha - 1)x^{\alpha-2} + \alpha x^{\alpha-2} + \alpha(\alpha - 1)x^{\beta-2} \ln x) - (\exp(x^\beta \ln x)(x^{\beta-1} + \beta x^{\beta-1} \ln x)^2 + \exp(x^\beta \ln x)((\beta - 1)x^{\beta-2} + \beta x^{\beta-2} + \beta(\beta - 1)x^{\beta-2} \ln x))}{2} \\ &= \frac{1 + 2(\alpha - 1) - 1 - 2(\beta - 1)}{2} = \alpha - \beta \end{aligned}$$

[12] 3. Uvažujte funkci

$$f(x) = (1+x)\sqrt{|4-x^2|}.$$

- 1) Určete definiční obor f a maximální otevřený interval J , na kterém je f spojitá.
- 2) Na nalezeném intervalu J najděte primitivní funkci k f , tj. spočtěte $\int f(x)dx$.

K řešení je možné využít některý z vztahů: $\sin^2 z + \cos^2 z = 1$, $\cosh^2 z - \sinh^2 z = 1$.

Řešení:

- 1) Definiční obor funkce f je $\mathbb{R}$. Funkce f je spojitá na celém definičním oboru, proto primitivní funkce musí existovat na celém $\mathbb{R}$.
- 2) Hledanou primitivní funkci $F := \int f(x) dx$ rozdělíme na dvě části $F = F_1 + F_2$

$$F_1 := \int x\sqrt{|4-x^2|} dx, \quad F_2 := \int \sqrt{|4-x^2|} dx.$$

Nejdříve se soustředíme na F_1 . Použijeme první větu o substituci, kde $y = 4 - x^2$ a $dy = -2x dx$ a dostaneme

$$\begin{aligned} F_1 &= \int x\sqrt{|4-x^2|} dx = -\frac{1}{2} \int \underbrace{(|4-x^2|)^{\frac{1}{2}}}_y \underbrace{(-2x) dx}_{dy} = -\frac{1}{2} \int |y|^{\frac{1}{2}} dy = -\frac{1}{3} |y|^{\frac{3}{2}} \operatorname{sgn} y|_{y=4-x^2} \\ &= -\frac{1}{3} |4-x^2|^{\frac{3}{2}} \operatorname{sgn}(4-x^2). \end{aligned}$$

Nyní se budeme věnovat druhé primitivní funkci F_2 . Protože funkce $\sqrt{|4-x^2|}$ je sudá, budeme hledat lichou F_2 , tzn. omezíme se pouze na interval $(0, \infty)$ a poté dodefinujeme funkci F liše na celé $\mathbb{R}$. Protože funkce mění znaménko v bodě $x = 2$, rozdělíme hledání primitivní funkce na dva intervaly a to na $(0, 2)$ a na $(2, \infty)$.

Začneme s intervalem $(0, 2)$. Použijeme substituci $x = 2 \sin y$, pro $y \in (0, \frac{\pi}{2})$. Funkce $\sin y$ je prostá na tomto intervalu a funkce $2 \sin y$ zobrazuje interval $(0, \frac{\pi}{2})$ na interval $(0, 2)$ prostě a na. Uvedená substituce tedy lze použít a pokud uvážíme, že $dx = 2 \cos y dy$, získáme (pro $x \in (0, 2)$)

$$\begin{aligned} F_2 &= \int \sqrt{|4-x^2|} dx \stackrel{x=2 \sin y}{\underset{dx=2 \cos y dy}{=}} 2 \int \sqrt{|4-4 \sin^2 y|} \cos y dy \stackrel{\cos y \geq 0}{=} 4 \int \cos^2 y dy = 2 \int (\cos(2y) + 1) dy \\ &= \sin(2y) + 2y|_{y=\arcsin(x/2)} = \sin y \sqrt{4-4 \sin^2 y} + 2y|_{y=\arcsin(x/2)} = \frac{x}{2} \sqrt{4-x^2} + 2 \arcsin(x/2) \end{aligned}$$

Na intervalu $(2, \infty)$ použijeme substituci $x = 2 \cosh y$. Funkce $2 \cosh y$ zobrazuje interval $(0, \infty)$ na $(2, \infty)$ prostě a na a máme $dx = 2 \sinh y dy$ a použitím druhé věty o substituci získáme pro $x \in (2, \infty)$

$$\begin{aligned} F_2 &= \int \sqrt{|4-x^2|} dx \stackrel{x=2 \cosh y}{\underset{dx=2 \sinh y dy}{=}} 2 \int \sqrt{|4-4 \cosh^2 y|} \sinh y dy \stackrel{\sinh y \geq 0}{=} 4 \int \sinh^2 y dy \\ &= \int (\exp(y) - \exp(-y))^2 dy = \int \exp(2y) + \exp(-2y) - 2 dy = \frac{\exp(2y) - \exp(-2y) - 4y}{2} \Big|_{y=\operatorname{arccosh}(x/2)} \\ &= \frac{(\exp(y) - \exp(-y))(\exp(y) + \exp(-y)) - 4y}{2} \Big|_{y=\operatorname{arccosh}(x/2)} = 2 \sinh y \cosh y - 2y|_{y=\operatorname{arccosh}(x/2)} \\ &= \sqrt{4 \cosh^2 y - 4} \cosh y - 2y|_{y=\operatorname{arccosh}(x/2)} = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - 4} - 2 \operatorname{arccosh}(x/2) = \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - 4} - 2 \ln \left(\frac{x + \sqrt{x^2 - 4}}{2} \right) \end{aligned}$$

kde jsme použili¹ vzorec

$$\operatorname{arccosh}(x/2) = \ln \left(\frac{x + \sqrt{x^2 - 4}}{2} \right).$$

Zatím jsme vynechávali integrační konstantu. Tu teď využijeme k tomu abychom námi nalezené funkce vhodně nalepili a získali tak primitivní funkci na celém intervalu $(0, \infty)$. Máme tedy

$$F_2(x) = \begin{cases} \frac{x}{2} \sqrt{4-x^2} + 2 \arcsin(x/2) + C_1 & x \in (0, 2), \\ \frac{x}{2} \sqrt{x^2-4} - 2 \ln \left(\frac{x + \sqrt{x^2-4}}{2} \right) + C_2 & x \in (2, \infty). \end{cases}$$

Požadujeme, aby funkce byla spojitá na $[0, \infty)$ a aby $F_2(0) = 0$, abychom mohli funkci dodefinovat liše. To dává

$$0 = \lim_{x \rightarrow 0} \frac{x}{2} \sqrt{4 - x^2} + 2 \arcsin(x/2) + C_1 = C_1 \implies C_1 = 0$$

a

$$\pi = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x}{2} \sqrt{4 - x^2} + 2 \arcsin(x/2) + C_1 = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x}{2} \sqrt{x^2 - 4} - 2 \ln \left(\frac{x + \sqrt{x^2 - 4}}{2} \right) + C_2 = C_2 \implies C_2 = \pi$$

Nakonec tedy F_2 dodefinujeme liše a získáme

$$F_2(x) := \frac{x}{2} \sqrt{|4 - x^2|} - 2 \begin{cases} -\arcsin(x/2) & |x| \leq 2, \\ \operatorname{sign} x \ln \left(\frac{|x| + \sqrt{|x^2 - 4|}}{2} \right) - \pi \operatorname{sign} x & |x| > 2 \end{cases}$$

Konečně celá primitivní funkce se pak dá zapsat

$$F(x) = C - \frac{1}{3} |4 - x^2|^{\frac{3}{2}} \operatorname{sgn}(4 - x^2) + \frac{x}{2} \sqrt{|4 - x^2|} - 2 \begin{cases} -\arcsin(x/2) & |x| \leq 2, \\ \operatorname{sign} x \ln \left(\frac{|x| + \sqrt{|x^2 - 4|}}{2} \right) - \pi \operatorname{sign} x & |x| > 2 \end{cases}$$

Alternativní výpočet: Pro úplnost uvedme ještě možnost výpočtu druhého integrálu pomocí standardních substitucí, které však vedou na rozklad "ošklivých" parciálních zlomků. Integrál opět musíme rozdělit na dva intervaly. Začneme s intervalem $(0, 2)$.

$$F_2 = \int \sqrt{|4 - x^2|} dx = \int \sqrt{(2-x)(2+x)} dx = \int (x+2) \sqrt{\frac{2-x}{2+x}} dx$$

Nyní zavedeme substituci

$$t = \sqrt{\frac{2-x}{2+x}} \Leftrightarrow x = \frac{4}{t^2+1} - 2, \\ dx = \frac{-8t}{(t^2+1)^2} dt$$

a vidíme, že funkce $\frac{4}{t^2+1} - 2$ zobrazuje interval $(0, 1)$ na $(0, 2)$ prostě a na její derivace existuje a je nenulová. Můžeme tedy použít druhou větu o substituci a získáme

$$F_2 = \int \frac{4}{t^2+1} t \frac{-8t}{(t^2+1)^2} dt = - \int \frac{32t^2}{(t^2+1)^3} dt$$

Tento integrál lze v principu řešit rozkladem na parciální zlomky ve tvaru

$$\frac{32t^2}{(t^2+1)^3} = \frac{At+B}{t^2+1} + \frac{Ct+D}{(t^2+1)^2} + \frac{Et+F}{(t^2+1)^3}.$$

Nicméně mnohem efektivnější je použít integraci per partes. Pokud si uvědomíme, že díky první větě o substituci platí pro $k > 1$

$$\int \frac{2t}{(t^2+1)^k} dt \stackrel{y=t^2+1}{\underset{dy=2t dt}{=}} \int \frac{1}{y^k} dy = \frac{y^{1-k}}{1-k} = \frac{(t^2+1)^{1-k}}{1-k},$$

pak můžeme F_2 postupně pomocí integrace per partes spočítat jako

$$\begin{aligned} F_2 &= -16 \int \underbrace{t}_v \underbrace{\frac{2t}{(t^2+1)^3}}_{u'} dt = -16(uv) + 16 \int v'u = \frac{8t}{(t^2+1)^2} - 8 \int \frac{1}{(t^2+1)^2} dt \\ &= \frac{8t}{(t^2+1)^2} - 8 \int \frac{t^2+1-t^2}{(t^2+1)^2} dt = \frac{8t}{(t^2+1)^2} - 8 \int \frac{1}{t^2+1} - \frac{t^2}{(t^2+1)^2} dt \\ &= \frac{8t}{(t^2+1)^2} - 8 \arctan t + 4 \int t \frac{2t}{(t^2+1)^2} dt = \frac{8t}{(t^2+1)^2} - 8 \arctan t + 4 \left(\frac{-t}{t^2+1} + \int \frac{1}{t^2+1} dt \right) \\ &= \frac{8t}{(t^2+1)^2} - 4 \arctan t - \frac{4t}{t^2+1} \Big|_{t=\sqrt{\frac{2-x}{x+2}}} = \frac{8\sqrt{\frac{2-x}{x+2}}}{\left(\frac{4}{x+2}\right)^2} - 4 \arctan \sqrt{\frac{2-x}{x+2}} - \frac{4\sqrt{\frac{2-x}{x+2}}}{\frac{4}{x+2}} \\ &= \frac{x\sqrt{4-x^2}}{2} - 4 \arctan \sqrt{\frac{2-x}{x+2}} \end{aligned}$$

Pro interval $x \in (2, \infty)$ zavedeme substituci

$$t = \sqrt{\frac{x-2}{2+x}} \Leftrightarrow x = \frac{4}{1-t^2} - 2, \\ dx = \frac{8t}{(1-t^2)^2} dt$$

která zobrazuje interval $(0, 1)$ na $(2, \infty)$ prostě. Opět použijeme druhou větu o substituci a dostáváme, že

$$F_2 = \int \sqrt{|4 - x^2|} dx = \int \sqrt{(x-2)(2+x)} dx = \int (x+2) \sqrt{\frac{x-2}{2+x}} dx = \int \frac{32t^2}{(1-t^2)^3} dt$$

Opět bychom mohli rozložit výsledek na parciální zlomky

$$\frac{32t^2}{(1-t^2)^3} = \frac{A}{1-t} + \frac{B}{(1-t)^2} + \frac{C}{(1-t)^3} + \frac{D}{1+t} + \frac{E}{(1+t)^2} + \frac{F}{(1+t)^3}.$$

Nicméně mnohem efektivnější je použít integraci per partes. Pokud si uvědomíme, že díky první větě o substituci platí pro $k > 1$

$$\int \frac{-2t}{(1-t^2)^k} dt \stackrel{y=1-t^2}{dy=-2t dt} \int \frac{1}{y^k} dy = \frac{y^{1-k}}{1-k} = \frac{(1-t^2)^{1-k}}{1-k},$$

pak můžeme F_2 postupně pomocí integrace per partes spočítat jako

$$\begin{aligned} F_2 &= -16 \int \underbrace{t}_v \underbrace{\frac{-2t}{(1-t^2)^3}}_{u'} dt = -16(uv) + 16 \int v'u = \frac{8t}{(1-t^2)^2} - 8 \int \frac{1}{(1-t^2)^2} dt \\ &= \frac{8t}{(1-t^2)^2} - 8 \int \frac{t^2 + 1 - t^2}{(1-t^2)^2} dt = \frac{8t}{(1-t^2)^2} - 8 \int \frac{1}{(1-t^2)} dt + 4 \int t \frac{-2t}{(1-t^2)^2} dt \\ &= \frac{8t}{(1-t^2)^2} - \frac{4t}{1-t^2} - 4 \int \frac{1}{(1-t^2)} dt \\ &= \frac{8t}{(1-t^2)^2} - \frac{4t}{1-t^2} - 2 \int \frac{1}{1-t} + \frac{1}{1+t} dt = \frac{8t}{(1-t^2)^2} - \frac{4t}{1-t^2} - 2 \ln \left| \frac{1+t}{1-t} \right|_{t=\sqrt{\frac{x-2}{x+2}}} \\ &= \frac{8\sqrt{\frac{x-2}{x+2}}}{\left(\frac{4}{x+2}\right)^2} - \frac{4\sqrt{\frac{x-2}{x+2}}}{\frac{4}{x+2}} - 2 \ln \frac{1 + \sqrt{\frac{x-2}{x+2}}}{1 - \sqrt{\frac{x-2}{x+2}}} = \frac{x\sqrt{x^2-4}}{2} - 2 \ln \frac{x + \sqrt{x^2-4}}{2} \end{aligned}$$

Dále už pokračujeme stejně jako před tím, tj. funkci nalepíme v bodu $x = 2$ a dodefinujeme liše.

¹Protože $y \geq 0$

$$\cosh y = \frac{x}{2} \Leftrightarrow \exp(y) + \frac{1}{\exp(y)} = x \Leftrightarrow (\exp(y))^2 - x \exp(y) + 1 = 0 \Leftrightarrow \exp(y) = \frac{x + \sqrt{x^2 - 4}}{2}$$

- [12] 4. Vyšetřete průběh funkce (definiční obor D_f , intervaly spojitosti, limity v krajních bodech D_f , nulové body, body nespojitosti, diferencovatelnost, $D_{f'}$; intervaly monotónie, lokální a globální extrémy, obor hodnot H_f , limity derivací v krajních bodech $D_{f'}$, tj. směrnice tečen, asymptoty; intervaly konvexity, konkávitosti funkce f , inflexní body; pečlivý náčrtek grafu)

$$f(x) = e^{-\arctg\left(\frac{1}{x^2-1}\right)}$$

Řešení:

Funkce je definována všude kromě $x = \pm 1$, je tedy $\mathcal{D}_f = \mathbb{R} \setminus \{\pm 1\}$, funkce není periodická.

Funkce je sudá, neboť

$$e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} = e^{-\arctan\left(\frac{1}{(-x)^2-1}\right)}.$$

Limity v krajních bodech definičního oboru jsou

$$\lim_{x \rightarrow 1\pm} e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} = e^{\mp \frac{\pi}{2}},$$

$$\lim_{x \rightarrow -1\pm} e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} = e^{\pm \frac{\pi}{2}},$$

$$\lim_{x \rightarrow \pm\infty} e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} = 1,$$

funkce tudíž bude mít horizontální asymptotu určenou rovnicí $y = +1$.

Funkce je na svém definičním oboru spojitá, neboť je zde složením spojitých funkcí.

Spočteme první derivaci

$$\left(e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} \right)' = 2 \frac{x e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)}}{(x^2-1)^2 \left(1 + \frac{1}{(x^2-1)^2}\right)} = 2 \frac{x e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)}}{1 + (x^2-1)^2},$$

ihned vidíme, že funkce bude rostoucí na intervalech $(0, 1)$ a $(1, +\infty)$ a bude klesající na intervalech $(-\infty, -1)$ a $(-1, 0)$.

Limity derivací v bodech $x = \pm 1$ jsou zřejmé

$$\lim_{x \rightarrow 1\pm} 2 \frac{x e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)}}{(x^2-1)^2 \left(1 + \frac{1}{(x^2-1)^2}\right)} = 2e^{\mp \frac{\pi}{2}},$$

$$\lim_{x \rightarrow -1\pm} 2 \frac{x e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)}}{(x^2-1)^2 \left(1 + \frac{1}{(x^2-1)^2}\right)} = -2e^{\pm \frac{\pi}{2}},$$

rovnice „tečen“ v bodu $x = 1$ jsou tedy

$$y = 2xe^{\frac{\pi}{2}} + (-2e^{\frac{\pi}{2}} + e^{\frac{\pi}{2}}),$$

$$y = 2xe^{-\frac{\pi}{2}} + (-2e^{-\frac{\pi}{2}} + e^{-\frac{\pi}{2}}),$$

obdobně v $x = -1$ máme (využíváme toho, že funkce je sudá)

$$y = -2xe^{\frac{\pi}{2}} + (-2e^{\frac{\pi}{2}} + e^{\frac{\pi}{2}}),$$

$$y = -2xe^{-\frac{\pi}{2}} + (-2e^{-\frac{\pi}{2}} + e^{-\frac{\pi}{2}}).$$

Derivace je rovná nule pro $x = 0$ (z již získaných poznatků a elementárních úvah vidíme, že bod $x = 0$, $f(x) = e^{\frac{\pi}{4}}$ je lokálním – ale nikoliv globálním – minimem funkce $f(x)$). Funkce je omezená, ale nemá maximum ani minimum.

Spočteme druhou derivaci

$$\begin{aligned} \left(e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} \right)'' &= \left(2 \frac{x e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)}}{1 + (x^2-1)^2} \right)' \\ &= e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} \left(\left(\frac{2x}{1 + (x^2-1)^2} \right)^2 + \frac{2(1 + (x^2-1)^2) - 2x2(x^2-1)2x}{(1 + (x^2-1)^2)^2} \right) \\ &= 2e^{-\arctan\left(\frac{1}{x^2-1}\right)} \frac{-3x^4 + 4x^2 + 2}{(1 + (x^2-1)^2)^2}. \end{aligned}$$

Abychom mohli určit znaménko druhé derivace, je třeba vyřešit rovnici

$$-3x^4 + 4x^2 + 2 = 0,$$

což je snadné (užijeme substituci $y = x^2$)

$$y_{1,2} = \frac{-4 \pm \sqrt{16 + 24}}{-6} = \frac{2}{3} \mp \frac{\sqrt{40}}{6},$$

odkud dostaneme (reálné) kořeny

$$x_{1,2} = \pm \sqrt{\frac{2}{3} + \frac{\sqrt{40}}{6}},$$

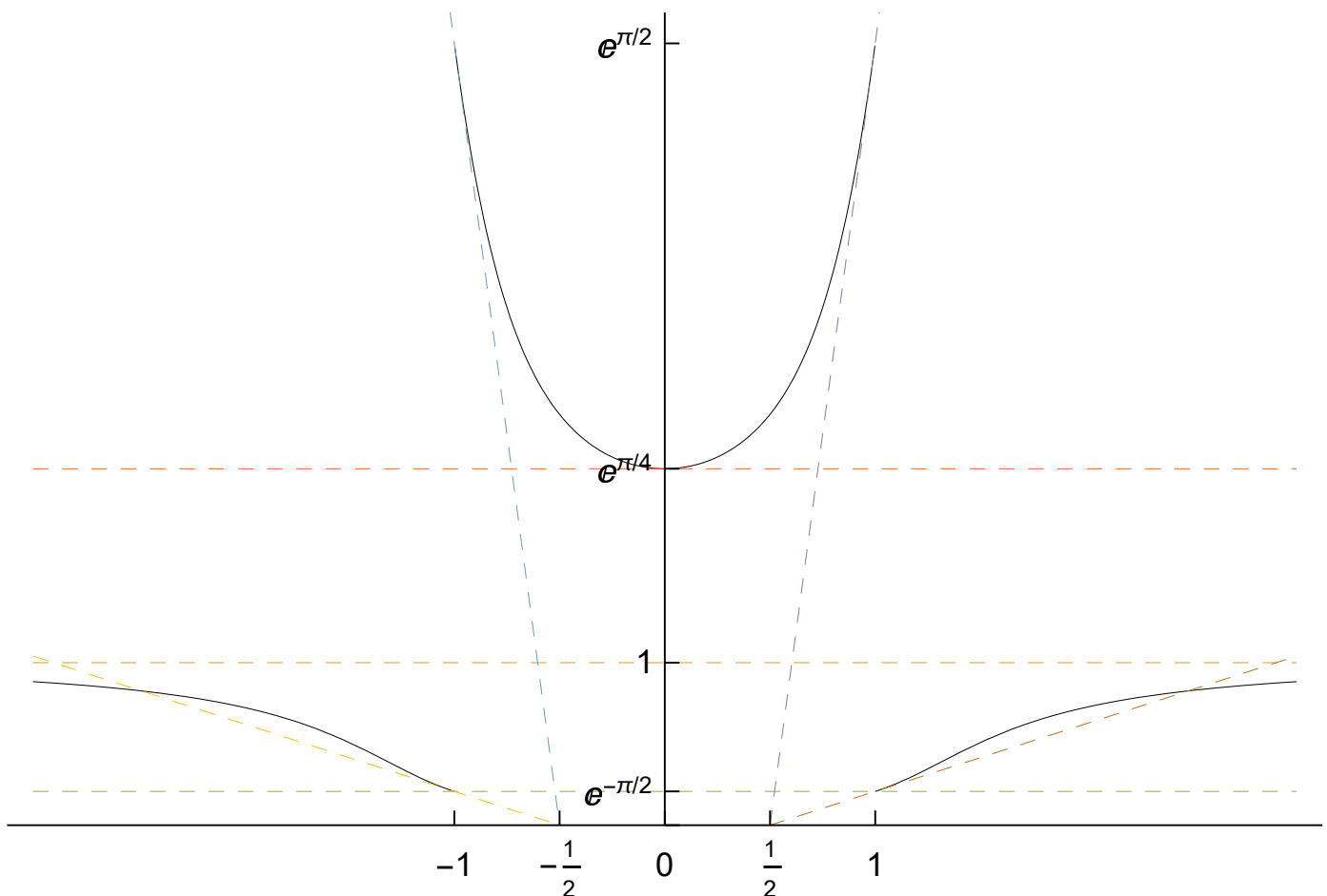
jednoduchým pozorováním odhalíme, že $|x_{1,2}| > 1$. Máme tedy dva inflexní body a tečny v inflexních bodech jsou

$$y_{1,2} = f'(x_{1,2})(x - x_{1,2}) + f(x_{1,2}).$$

Funkce je konkávní na intervalu $(-\infty, -\sqrt{\frac{2}{3} + \frac{\sqrt{40}}{6}})$ a na intervalu $(\sqrt{\frac{2}{3} + \frac{\sqrt{40}}{6}}, +\infty)$ a je konvexní na intervalech $(-\sqrt{\frac{2}{3} + \frac{\sqrt{40}}{6}}, -1)$ a $(-1, 1)$ a $(1, \sqrt{\frac{2}{3} + \frac{\sqrt{40}}{6}})$.

Máme dostatek informací k nakreslení grafu (viz obrázek 1), z něhož vyčteme doposud neurčené charakteristiky. Funkce není prostá, obor hodnot je $(e^{-\frac{\pi}{2}}, 1) \cup [e^{\frac{\pi}{4}}, e^{\frac{\pi}{2}})$.

Ačkoliv je funkce omezená, nenabývá maxima ani minima.

Obrázek 1: Průběh funkce